Застрахователна сигурност

АНАЛИЗ НА МЕТОДИКАТА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ В СЪВРЕМЕННИЯ ДЕМОКРАТИЧЕН СВЯТ

БЕСАРБ С. БЛАКАЙ

Резюме: *В днешно време, интегралният анализ е изключително необходим за животозастраховането като вид социална защита и технология за управление на риска. Животозастраховането смекчава последствията от реализацията на социални рискове с помощта на застрахователни програми, осигуряващи получаването на обезщетение. Изучаването на риска е в основата на създаването на ефективна методика на застраховането в съвременния демократичен свят, с помощта на която се преодоляват опасностите, несигурността и неясното. За щастие през последните години скалата на ценностите на индивидите се е променила, оценката за стойността на живота и здравето се е преместила с няколко стъпки по-високо и все повече хора считат, че животът и здравето са капитал, който трябва да бъде застрахован.*

Ключови думи: *Риск, опасност, животозастраховане, несигурност, потребител, застрахователни програми, социална промяна.*

ANALYSIS OF THE METHODOLOGY OF INSURANCE ACTIVITY IN THE MODERN DEMOCRATIC WORLD

BESARB S. BLAKAJ

Besarb S. BLAKAJ *has postgraduate studies MBA at the Technische Universität Vienna, graduated BA in Insurance College Pjetër Budi Prishtina, graduated with the title Dip. CII from Chartered Insurance Institute and professional training at Malta International Training Center MITC. In 2019 he received the degree of Master of Arts in Management, specializing in Insurance Management. With over 20 years of work experience in the insurance industry, during which time he led the project of transformation of management from international to local staff in the Insurance Company Siguria (2001-2003). He also headed the Undewriting and Sales Department as Executive Sales Director at the Dukagjini Insurance Company (2003-2008). In 2004 Besarb Blakaj as one of the founders, was a member of the Board of the American Chamber of Commerce in Kosovo (AmCham Kosova), and in 2007 was a member of the Chartered Insurance Institute, London. Besarb Blakaj held the position of managing partner in the company Global LTD (2008-2015). He is a member of the Board of the AAB Institute for Accounting and Certified Auditors and Chairman of the Board of Kosovo Insurance Bureau. For the past seven years and currently Besarb Blakaj is CEO of the PRISIG Insurance Company. Now he is a doctoral student at the „G. S. Rakovski" Military Academy at the Faculty of „National Security and Defense".*

Abstract: *Nowadays, integral analysis is extremely necessary for life insurance as a type of social protection and risk management technology. Life insurance mitigates the consequences of the realization of social risks with the help of insurance programs ensuring the receipt of compensation. The study of risk is the basis of the creation of an effective methodology of insurance in the modern democratic world, with the help of which dangers, uncertainties and ambiguities are overcome. For-*

tunately, in recent years, the value scale of individuals has changed, the assessment of the value of life and health has moved several steps higher, and more and more people consider that life and health are capital that should be insured.

Key words: *Risk, danger, life insurance, insecurity, consumer, insurance programs, social change.*

Неочакваният за преобладаващото население темп на социална промяна, крие в себе си множество опасности, според редица исторически сведения. Динамиката на случващите се промени, както и неочакваните намеси на непредвидени фактори, пораждат нови заплахи и опасности, чиито неизбежни последици се проявяват, като рискове. Рискът представлява обратната страна на съвременното потребление, като загубата на комфорт, което причинява страх, също както загубата на собствената идентичност.

За хората страхът се причинява преди всичко от живота в условия на рискови общества, здравословни проблеми, което води до загуба на работоспособност, а от това следват финансови затруднения. В чужбина животозастраховането отдавна е неразделна част от съвременния човек. Изследванията сочат, че в България хората не използват достатъчно предимствата на животозастраховането. Следователно е възможно, когато се осъзнаят всички социални рискове (фатално заболяване, инвалидност), стандартът на живот, за разлика от този на европейците, рязко да намалее.

В процеса на прехода на България към пазарни отношения, една от основните насоки на социалната политика е развитието на този тип социална защита като социалното осигуряване.

Животозастраховането смекчава последствията от реализацията на социални рискове с помощта на застрахователни програми, които могат да осигурят получаването на обезщетение (под формата на застрахователно плащане) за причинените вреди.

В днешно време, интегралният анализ е изключително необходим за животозастраховането като вид социална защита и технология за управление на риска.

Досега изследователите са се фокусирали предимно върху поведението на потребителите на застрахователния пазар, за да допълнят застрахователните програми с нови условия, които да отговарят на нуждите на населението (диагностика на критични заболявания, увеличаване на възрастта на застрахованите лица и др.). Интегралният подход позволява да се намери цялостно решение на проблема с използването на човешката сигурност и животозастрахователни услуги.

Според много социолози рисковете нарастват в процеса на преход към нов етап на обществото: към постиндустриалното общество, към постмодерното информационно общество и др. Всъщност индустриалното общество (производство на блага) се трансформира в общество на риска, в което производството рискът е следствие от собственото му развитие, фактор, който според У. Бек, влияе върху функционирането на системата за сигурност.

Рискът винаги е бил резултат от социалното взаимодействие на човека с околната среда. Например, опасностите от корабоплаването, от гледна точка на някои учени, оказват силно влияние върху формирането на отношението към застраховането, като определението за тях е близко по смисъл на съвременното понятие за „риск“, което е заимствано от използвания през XV-XVI век морски терминът „риск“ - производен от древногръцкия термин „лавиране между скалите“.

Присъствието на риск в ежедневието се е превърнало в нещо обичайно. Подобрило се е качеството на живот, но в същото време възникват заплахи за загуба на материални и нематериални блага, формиращи рисковото съзнание. Рискът отразява не толкова възможността за причиняване на вреди, колкото постоянно присъстващия страх, нарастващ с натрупването на материално богатство. Рискът се превръща в характеристика на социалния живот, намиращ израз в понятието «вероятност» («несигурност») на последствията.

Рискът и опасността, носят в себе си, независимо от тяхното съдържание, социални промени.

Всяка промяна в социалния живот води до промени в системата от норми и ценности, която вече представлява социална травма. По този начин преходът към пазарна икономика се е превърнала в социална травма за много хора.

Съвкупността от рискове може да породи както отрицателни, така и положителни промени в обществото. Процесът на тяхното възприемане и разбиране е причина за промяна в състоянието на общественото съзнание, което само по себе си се превръща в дестабилизиращ фактор. Именно по такъв път обществото, се трансформира в общество на универсалността.

Изучаването на риска, по мнението на редица учени, методологически трябва да се основана на:

- първо, върху интердисциплинарното обобщаване на категорията „риск“, т.е. на анализа на риска от гледна точка на различните науки. Ако обаче категорията „риск“ се разпознае в интердисциплинарния подход, разбирането за риска на ниво домакинство се проявява в осъзнаване на необходимостта от диверсификация на рисковете, като се има предвид, че те са с различен характер и различни основания за произход. По друг начин казано, застраховането се явява един от начините за диверсификация на рисковете и смекчаване на последиците от тяхното възникване;
- второ, винаги трябва да се изхожда от отчитане на социалните последици в областите на реализация на риска. Тълкувания на естеството на риска от отделните науки е недостатъчно, ако „икономическите или политическите ползи от каквито и да било мерки са в противоречие с техните социални последици, като последните имат безусловен приоритет и трябва да се проучат и анализират“[1].

Значим за обществото рисков фактор се превръщат липсата на знания, необходими за преодоляване на опасностите, несигурността и неясните. Анализът на риска се влияе от „двусмислеността на модерността“, тъй като човек, който взима решения за неизвестно бъдеще, разчита само неприблизително тълкуване на рисковата ситуация. Независимо от това, бъдещето не може да бъде наречено непрогнозируемо, то трябва да бъде осъзнавано в сегашно време и предвидимо.

Следователно, човек, за да се чувства комфортно е необходимо да се стреми към получаване на нови знания за минимизиране на рисковете.

По този начин, социалните рискове могат да се разглеждат, като фактор за уязвимостите и несигурността, с които хората се сблъскват ежедневно в следствие на въздействието на преобладаващите обстоятелства в ежедневието или под въздействието на околната среда. Под несигурност тук се разбира непознаване на точните последици от действията, а в рисковото общество човек трябва да действа рационално.

По данни на Евростат за 2018 г. България е с коефициент на Джини 39.6, което я нарежда на последно място с най-високо неравенство сред 32 европейски държави, подали данни за 2018 г.

По мое мнение, е закономерно да се отдели една група социални рискове, характерни за съвременното общество и пряко свързани с човешкия живот и здраве:

- ✓Екологични рискове
- ✓Потребителски рискове
- ✓Медицински рискове
- ✓Търговски рискове
- ✓Социално-икономически рискове

В медиите и в популярни публикации често се обсъждат последиците от появата на тези рискове, които се считат, като правило, отделно един от друг. Чрез комбиниране на рисковете в една група може да се види, че техните последствията пораждат нов (общ за всички) финансов риск, дължащ се на разходите за лечение, за поддържане на жизнения стандарт и др.

В съвременното общество се появяват нови видове социални рискове: качествени и количествени. Изчисляваният с определена вероятност социален риск, по моето мнение, може да се характеризира като количествен. Този е риск, който трябва да се предполага или предвиди, доколкото той се определя от броя на възможните събития или обстоятелствата, след извършването на определено действие. Знаейки за възможността за възникване на количествен риск, могат да се разработят варианти за предотвратяване на неблагоприятните събития, които са най-предвидими.

Качественият социален риск предполага, от моя гледна точка, настъпването на кризисна ситуация, изискваща незабавно решение. Тези рискове представляват заплаха не само за хората, но и за цялото общество.

Броят на техногенните произшествия и бедствия, извънредни ситуации, от втората половина на 20-ти век, нараства на фона на увеличаване на честотата на природните катаклизми. Последиците от реализацията на тези рискове стават все по-мащабни, като често придобиват трансграничен характер.

Отделът за изследване на вторичния застрахователен риск в MunichRe публикува доклад, който обобщава данните за най-големите природни бедствия за последния половин век.

Загубите от природните бедствия се изчисляват главно по броя на човешките жертви. Преките имуществени щети често са големи, но значително по-ниски от непреките загуби, произтичащи от нарушаването на транспортните връзки, загуби на търговски структури и др. Най-големите материални загуби са свързани с бурите и наводненията.

През последните години значително се увеличи броят на извънредните ситуации от техногенен характер, свързани и с производствени аварии. Освен това, според Националния съвет за научни изследвания (National Research Council), процесът на урбанизация играе негативна роля: природните бедствия, като земетресения са особено опасни на места със струпване на много хора.

В заключение можем да кажем, че социалните помощи покриват само минималните нужди на всички членове на обществото. През последните години скалата на ценностите на индивидите се е променила, оценката за стойността на живота и здравето се е преместила с няколко стъпки по-високо. Все повече хора считат, че животът и здравето са капитал, който трябва да бъде застрахован. Застрахователните услуги, като животозастраховането, са в състояние да сведат до минимум последствията от социалните рискове, да осигурят гаранция за безопасност, да подобрят качеството на човешкия живот и да осигурят допълнителна финансова помощ. Все повече хора вече търсят такива инструменти самостоятелно, като използват собствени средства, тъй като нараства необходимостта от допълнителни видове социална защита, от независимо управление на социалните рискове.

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Alexander S. Preker, Peter Zweifel, and Onno P. Schellekens, eds. Global marketplace for private health insurance: strength in numbers // The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. – 2010.
2. Babbel, D. F. and A. M. Santomero, Risk Management by Insurers: An Analysis of the Process, Wharton financial institutions center working paper, 96-16, 1996, p. 11.
3. Bauer, W. and C. Murawski, Risk – back to the roots, NCCR FINRISK, www.nccrfinrisk.ch , 2004.
4. Campbell, J., A. Lo, and C.K. McKinley. Econometrics of Financial Markets, 1997.
5. Farny, D. Versicherungsbetziebslehre, Karslruhe, 1989.
6. Hines, K.D. Risks Considerations for the Allfinanz Organization Casualty Actuarial Society, DFA Program, 2002.
7. Jutting, J. Do Community-Based Health Insurance Schemes Improve Poor People's Access to Health Care? Evidence from Rural Senegal // World Development, 2004, February, c. 88.
8. Luhmann, N., Sicherheit und, Risiko aus Sicht der Sozialwissen, Rhienische.- Westfalisches Institut., Voltrage N351,1987.
9. Pauly, M.V. Insights on Demand for Private Voluntary Health Insurance in Less Developed Countries / In Private Voluntary Health Insurance in Development: Friend or Foe, ed. A.S. Preker, R.M. Scheffler, and M.C. Bassett // DC: World Bank, Washington, 2007.